

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.1-270 PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2026-04-22 Nr. PA-55
Vilnius

1. Seimo kontrolierė gavo X (toliau ir tekste – Pareiškėja) skundą dėl galimai teisinio reguliavimo trūkumų, pagal kuriuos statytojo atstovas, teikdamas deklaraciją apie statybos užbaigimą (toliau – deklaracija) ar pažymą apie statinio statybą, patvirtinančią, kad nėra nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių (toliau – pažyma), tvirtinimui privalo pateikti notaro patvirtintą įgaliojimą atstovauti statytojui, net jei šiuos dokumentus pasirašo pats statytojas. Pareiškėjos nuomone, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) nesiima jokių veiksmų, kad toks reguliavimas ir praktika pasikeistų (toliau – Skundas).

2. Pareiškėja Skunde nurodo:

2.1. „[...] susidūrėme su situacija, kai Inspekcija [...] dirbtinai kuria biurokratinės kliūtis ir piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais traktuodama teisės aktą [...]. Inspekcija tiek savo oficialiai publikuotoje teikiamoje informacijoje savo el. puslapyje, tiek Inspekcijos darbuotojai, tikrindami pažymas ir deklaracijas traktuoja, kad el. sistemoje jei papildomai pasirašo el. parašu prie statytojų parašų ir pateikėjas, kad tokiu atveju privalu pateikti notarinį statytojų (kurie ir pasirašo sistemoje toje pačioje vietoje kaip ir pateikėjas) įgaliojimą, išduotą pateikėjui atstovauti statytojus. [...]“.

2.2. VĮ Registrų centrai pateikus raštu išaiškinimą, kad „[...] tokiu atveju notariniai įgaliojimai nereikalingi [...]“, buvo kreiptasi į Inspekciją, tačiau ji „[...] laikosi savo visiškai nesuprantamos ir nelogiškos pozicijos, kad vis tiek notarinis įgaliojimas reikalingas tokiais atvejais.“

TYRIMO IŠVADOS

3. Tyrimo metu Seimo kontrolierė 2026 m. kovo 2 d. raštu kreipėsi į Aplinkos ministeriją ir Inspekciją.

4. Seimo kontrolierė gavo Aplinkos ministerijos 2026 m. kovo 20 d. raštą Nr. D8(E)-1075 ir Inspekcijos 2026 m. kovo 26 d. raštą Nr. 2D-7006 (2 priedas).

5. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Civiliniame kodekse (toliau – ir CK), Seimo kontrolierių įstatyme (toliau – ir SKĮ), Statybos įstatyme (toliau – ir SĮ), Teisėkūros pagrindų įstatyme (toliau – TPĮ), statybos techniniame reglamente STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių

šalinimas“ (toliau – ir Reglamentas), ir teismų praktika, suformuota Konstitucinio Teismo nutarimuose, pateikiami 3, 4 prieduose.

6. Prieš pateikiant išvadas, atkreiptinas dėmesys į tai, kad:

6.1. įvertinus Pareiškėjos Skunde nurodytas aplinkybes, akivaizdu, kad Pareiškėjai aktualus klausimas yra susijęs ne su individualiu Inspekcijos veiksmų vertinimu, bet su galiojančiu teisiniu reglamentavimu. Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierė šio tyrimo metu analizavo Pareiškėjos nurodytą teisinį reguliavimą, tai yra, ar jame nėra trūkumų, prieštaravimų ar spragų;

6.2. tyrimo metu buvo siekiama nustatyti: ar statytojo atstovo atstovavimo teisei pagrįsti, tais atvejais, kai statytojas veikia kartu su atstovu ir pats pasirašo deklaraciją ar pažymą, yra būtinas notaro patvirtintas įgaliojimas; ar nebūtų tikslinga teisės aktuose įtvirtinti, kad tais atvejais, kai statytojas veikia kartu su atstovu ir pats pasirašo deklaraciją ar pažymą, statytojo atstovo teisė galėtų būti grindžiama ir supaprastintu įgaliojimu (Civilinio kodekso 2.139 straipsnis) (3 priedo 1 punktas).

7. Išanalizavus Skunde nurodytas faktines aplinkybes (1 priedas), Aplinkos ministerijos ir Inspekcijos pateiktą informaciją (2 priedas), teisės aktų nuostatas (3 priedas), reglamentuojančias deklaracijos ar pažymos surašymą ir pateikimą tvirtinti, atkreiptinas dėmesys į šias aplinkybes:

7.1. Reglamento 6 punktas nustato, kad kai statytojo (užsakovo) teises įgyvendina keli statytojai, savininkai, valdytojai (toliau – statytojas), jie prašymus, pranešimus ir kitus dokumentus teikia ir pasirašo visi (duomenis suveda vienas iš jų, o galutinai užpildytą prašymą ar pranešimą pateikia visi asmenys pasirašydami kvalifikuotais elektroniniais parašais pagal IS „Infostatyba“ funkcionalumą), išskyrus teisės aktuose nustatytas išimtis ar kai statytojų vardu veikia jų atstovas (3 priedo 5 punktas). Pagal Reglamento 92 ir 102¹ punktus, statytojas, SĮ nustatytais atvejais, surašo deklaraciją ar pažymą, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas formose nurodytus privalomus laukus (kai deklaraciją ar pažymą teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jo atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, o visi statytojai ar jų atstovai pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su Reglamento 93 ir 102² punktuose nurodytais priedais pateikia patvirtinti statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui (toliau – ekspertizės rangovas), su kuriuo sudaryta sutartis dėl deklaracijos tvirtinimo. Pažymėtina, kad vieni iš dokumentų, kuriuos privaloma pateikti ekspertizės rangovui tikrinti, yra Reglamento 93.7 ir 102².6 papunkčiuose nurodyti dokumentai, tai yra turinčio statytojo teisę asmens atstovavimą patvirtinantis notarinės formos įgaliojimas, Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytas juridinio asmens įgaliojimas arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantis dokumentas – tuo atveju, jei deklaraciją pateikia atstovas (3 priedo 5 punktas).

7.2. Skundo tyrimo metu Aplinkos ministerija nurodė, kad teisės aktai pareigą parengti ir pasirašyti deklaraciją ar pažymą numato statytojui. Jeigu statytojas veikia per atstovą, pateikėju [deklaracijos ar pažymos pateikimas tvirtinti ekspertizės rangovui] laikomas įgaliotas asmuo, veikiantis statytojo vardu, kuris privalo pateikti atstovavimą patvirtinantį dokumentą. IS „Infostatyba“ techniškai duomenis suveda vienas asmuo, tačiau teisinę atsakomybę už turinį prisiima pasirašantis subjektas (2 priedo 1.1 papunktis). Faktas, kad pasirašo ir statytojas, nepanaikina būtinybės pagrįsti atstovo dalyvavimo procese teisėtumą. Be įgaliojimo atstovo parašas neturi teisinės galios, o parašas be teisinio pagrindo gali tapti priežastimi pripažinti dokumentą neteisėtu (2 priedo 1.2 papunktis).

7.3. Skundo tyrimo metu Inspekcija informavo, kad statytojas kartu su atstovu gali pasirašyti deklaraciją ar pažymą. Reglamentas nenumato aiškios pasirašymo tvarkos, kai statytojas ir jo atstovas teikia deklaraciją arba pažymą per IS „Infostatyba“ (2 priedo 2.2, 2.4 papunkčiai. Inspekcijos nuomone, tais atvejais, kai dokumentą pasirašo pats statytojas, o atstovavimas jam pasireiškia tik dokumentų įkėlimu ir pateikimu IS „Infostatyba“

administracinei paslaugai gauti, galėtų būti sudaromas rašytinis įgaliojimas, patvirtintas Civilinio kodekso 2.139 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų, arba fizinio asmens informacinių technologijų priemonėmis sudarytas ir įgaliojimų registre įregistruotas įgaliojimas (Civilinio kodekso 2.139 straipsnio 2 dalis; 3 priedo 1 punktas). Inspekcija pažymėjo, kad notarinės formos įgaliojimas būtų privalomas, jei statytojo atstovavimas pasireikštų paties teikiamo dokumento (deklaracijos ar pažymos) pasirašymu, t. y. atstovas atliktų veiksmus, kuriems pagal Civilinio kodekso 2.138 straipsnį reikalingas notarinis įgaliojimas, kaip ir numatyta Reglamento nuostatose (2 priedo 2.4 papunktis).

Inspekcija klausimą dėl notarinio įgaliojimo privalomumo, kai deklaraciją užpildo ir teikia atstovas, o deklaraciją pasirašo ir pats statytojas, svarstė Inspekcijos probleminių klausimų aptarime ir nusprendė aptariamam atveju nereikalauti notarinio įgaliojimo (2 priedo 2.5 papunktis).

8. Iš to, kas išdėstyta, pastebėtina, jeigu deklaraciją ar pažymą surašo, pasirašo ir pateikia ekspertizės rangovui tvirtinti ne statytojas, o statytojo atstovas, jis, kaip numato Reglamento 93.7 ir 102².6 papunkčiai, turi turėti notarinės formos įgaliojimą, Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytą juridinio asmens įgaliojimą arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantį dokumentą.

Tačiau, kaip nurodė Pareiškėja, praktikoje neretai statytojo atstovas IS „Infostatyba“ užpildo deklaracijos ar pažymos duomenis ir pateikia juos pasirašyti statytojui. Statytojui pasirašius deklaraciją ar pažymą, atstovas šiuos dokumentus pateikia tvirtinti ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis. Suformuotame ADOC dokumente, teikiamame ekspertizės rangovui, nurodomi tiek statytojo, tiek jo atstovo duomenys ir parašai, todėl galima identifikuoti visus dokumento sudaryme dalyvavusius asmenis.

Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad tais atvejais, kai statytojo atstovas atlieka tik techninio pobūdžio veiksmus (duomenų suvedimą, dokumentų įkėlimą ir pateikimą per IS „Infostatyba“), o deklaraciją ar pažymą kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašo ir pats statytojas, notarinės formos įgaliojimo reikalavimas laikytinas pertekliniu. Tokiu atveju atstovas neišreiškia statytojo valios ir nepriima sprendimų statytojo vardu dėl dokumento turinio, o teisinę atsakomybę už deklaracijos ar pažymos turinį prisiima ją pasirašantis statytojas. Šią aplinkybę yra nurodžiusi ir Inspekcija (pažymos 7.3 papunktis).

Seimo kontrolierės nuomone, kai atstovavimas apsiriboja administracinės paslaugos gavimu, t. y. duomenų suvedimu, statytojo pasirašytos deklaracijos ar pažymos pateikimu tvirtinti ekspertizės rangovui, atstovo teisę atlikti tokius veiksmus (deklaracijos ar pažymos užpildymą ir pateikimą tvirtinti) pakaktų pagrįsti supaprastintos formos įgaliojimu, atitinkančiu Civilinio kodekso 2.139 straipsnio nuostatas.

Pavyzdžiui, statytojas (fizinis asmuo) galėtų įgaliojimų registre įregistruoti informacinių technologijų priemonėmis sudarytą įgaliojimą, kuriame aiškiai ir konkrečiai apibrėžtų atstovui suteikiamų veiksmų apimtį, pavyzdžiui, deklaracijos ar pažymos užpildymą ir jų pateikimą tvirtinti.

9. TPĮ įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas proporcingumo principas, reiškiantis, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią našta, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti, taip pat įtvirtintas aiškumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas (3 priedo 4 punktas).

Apibendrinant taikytinas teisės aktų nuostatas, darytina išvada, kad statytojo atstovavimo statybos užbaigimo deklaracijos ar pažymos surašymo, pasirašymo ir pateikimo procese teisinis reguliavimas turėtų būti diferencijuojamas pagal atstovo atliekamų veiksmų pobūdį ir jų teisinę reikšmę.

Tais atvejais, kai deklaraciją ar pažymą statytojo vardu pasirašo atstovas, jis išreiškia statytojo valią ir patvirtina teisiškai reikšmingas aplinkybes, sukeliančias statytojui teises pasekmes. Tokie veiksmai sukelia reikšmingas teises pasekmes, todėl reikalavimas turėti notarinės formos įgaliojimą galėtų būti laikytinas pagrįstu, siekiant užtikrinti atstovavimo teisėtumą, teisinį tikrumą bei viešojo registro patikimumą.

Tuo tarpu tais atvejais, kai deklaraciją ar pažymą kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašo pats statytojas, o atstovas atlieka tik techninio ir organizacinio pobūdžio veiksmus (duomenų suvedimą, dokumentų įkėlimą ir pateikimą per informacinę sistemą), atstovas neišreiškia statytojo valios ir neprisiima su dokumento turiniu susijusių teisinių pasekmių. Tokiu atveju atstovavimas apsiriboja techninio pobūdžio veiksmais, todėl, atsižvelgiant į Civilinio kodekso 2.139 straipsnio nuostatas, galėtų būti laikoma pakankama supaprastinta įgaliojimo forma, įskaitant ir informacinių technologijų priemonėmis sudarytą bei įgaliojimų registre įregistruotą įgaliojimą.

Pažymėtina, kad galiojantis teisinis reglamentavimas tokio diferencijavimo aiškiai nenumato ir visais atvejais, kai statytojo vardu veikia atstovas, sieja atstovavimo teisėtumą su notarinės formos įgaliojimu, neatsižvelgdamas į atstovo atliekamų veiksmų apimtį bei jų teisinę reikšmę. Toks reguliavimas neatsižvelgia į skirtingas situacijas ir nustato vienodai griežtus reikalavimus, nors Civilinis kodeksas administracinėms paslaugoms gauti leidžia taikyti lankstesnes įgaliojimo formas. Vadinasi galiojantis teisinis reguliavimas laikytinas nepakankamai proporcingu ir sistemiškai nesuderintu su Civilinio kodekso nuostatomis.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina Aplinkos ministerijai, kaip valstybės politiką statybos ir jos priežiūros srityje formuojančiai institucijai, įvertinti galiojančio teisinio reguliavimo pakankumą ir svarstyti jo tobulinimą, aiškiai atskiriant atvejus, kada būtinas notarinės formos įgaliojimas (kai atstovas statytojo vardu ne tik užpildo deklaraciją ar pažymą bei pateikia tvirtinti ekspertizės rangovui, bet deklaraciją ar pažymą pasirašo), ir kada galėtų pakakti supaprastinto įgaliojimo (kai statytojas deklaraciją ar pažymą pasirašo pats, o atstovas atlieka tik techninio pobūdžio veiksmus). Toks patikslinimas ne tik užtikrintų aiškesnę ir proporcingesnę teisinį reguliavimą, bet ir prisidėtų prie administracinės naštos mažinimo bei efektyvesnio skaitmeninių paslaugų taikymo praktikoje.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

10. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia

X skundą dėl teisinio reguliavimo trūkumų pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

11. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Seimo kontrolierė rekomenduoja aplinkos ministrui:

įvertinti pažymos 7–9 punktuose pateiktą informaciją ir spręsti klausimą dėl aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ ir (arba) kitų teisės aktų papildymo (pakeitimo), numatant, kad tais atvejais, kai deklaraciją ar pažymą IS „Infostatyba“ užpildo ir pateikia statytojo atstovas, o šiuos dokumentus pasirašo statytojas, teisė atstovauti statytoją gali būti įrodoma ir supaprastintu įgaliojimu (Civilinio kodekso 2.139 straipsnis).

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant

priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Seimo kontrolierę** (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolieriui pateikti el. p. ombuds@lrski.lt arba per E. pristatymo informacinę sistemą).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

SKUNDE PATEIKTA INFORMACIJA

Seimo kontrolierei pateiktame Pareiškėjos Skunde nurodyta:

1.1. „[...] susidūrėme su situacija, kai Inspekcija [...] dirbtinai kuria biurokratinės kliūtis ir piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais traktuodama teisės aktą, absurdišką savo logika ir net prieštaraujant kitų Valstybinių institucijų dėstomai teisiškai teisingai ir logiškai pozicijai.

Inspekcija tiek savo oficialiai papublikuotoje teikiamoje informacijoje savo el. puslapyje, tiek Inspekcijos darbuotojai, tikrindami pažymas ir deklaracijas traktuoja, kad el. sistemoje jei papildomai pasirašo el. parašu prie statytojų parašų ir pateikėjas, kad tokiu atveju privalu pateikti notarinį statytojų (kurie ir pasirašo sistemoje toje pačioje vietoje kaip ir pateikėjas) įgaliojimą, išduotą pateikėjui atstovauti statytojus. [...].“

1.2. „Buvo kreiptasi tuo pačiu klausimu ir į Registrų centrą raštu, kuris atsakė, kad tokiu atveju notariniai įgaliojimai nereikalingi [...].

Pakartotinai buvo kreiptasi į Inspekciją, pateikiant Registrų centro raštą, kuriame nurodoma, kad tokiais atvejais, kai sistemoje pasirašo ir statytojai el. parašais, notarinio įgaliojimo pateikti nereikia, bet Inspekcija vis tiek laikosi savo visiškai nesuprantamos ir nelogiškos pozicijos, kad vis tiek notarinis įgaliojimas reikalingas tokiais atvejais.“

1.3. „Prašau [...] ištirti susidariusią situaciją nurodant, ar tai nėra valstybėje biurokratizmo kūrimas ir ar tokie veiksmai teisiški ir teisėti institucijos ir jos pareigūnų.“

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

1. 2026 m. kovo 23 d. Seimo kontrolierė gavo Aplinkos ministerijos 2026 m. kovo 20 d. raštą Nr. D8(E)-1075, kuriame pateikta ši informacija:

1.1. „Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 2 straipsnio 71 dalyje nurodyta, kad „deklaracijos apie statybos užbaigimą tvirtinimas – dalis statinio statybos užbaigimo procedūros, per kurią statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovas, turintis teisę būti ypatingojo ar neypatingojo statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovu, ar statinio (jo dalies) ekspertizės rangovas, turintis teisę būti ypatingojo ar neypatingojo statinio (jo dalies) ekspertizės rangovu, savo ekspertine išvada pritaria statytojo (užsakovo) parengtai statinio užbaigimo deklaracijai, kuria deklaruojama, kad pastatytas statinys atitinka statinio projektą, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus“. To paties straipsnio 42¹ dalyje, kad „pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių tvirtinimas – esant nebaigtai statinio statybai atliekama procedūra, per kurią statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovas, turintis teisę būti ypatingojo ar neypatingojo statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovu, ar statinio (jo dalies) ekspertizės rangovas, turintis teisę būti ypatingojo ar neypatingojo statinio (jo dalies) ekspertizės rangovu, savo ekspertine išvada pritaria statytojo (užsakovo) parengtai pažymai apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, kuria patvirtinama, kad statomas statinys atitinka statinio projektą, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus“.

Statybos įstatymo 28 straipsnio 8 dalies 3 punkte numatyta, kad „deklaracija apie statybos užbaigimą negali būti surašoma ir statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovas arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovas negali tvirtinti deklaracijos apie statybos užbaigimą, jeigu deklaraciją tvirtinančiam subjektui nepateikti visi privalomi pateikti dokumentai“. To paties įstatymo 39 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad „šio straipsnio 1 dalyje nurodyta pažyma negali būti pildoma ir tvirtinama, jeigu egzistuoja šio įstatymo 28 straipsnio 8 dalyje nurodytos aplinkybės“.

Statybos įstatymo 53 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad minėtos procedūros atliekamos per Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“ aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymo Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas) 6 punkte numatyta bendroji tvarka: „kai statytojo (užsakovo) teises įgyvendina keli statytojai (užsakovai), savininkai, valdytojai, jie prašymus, pranešimus ir kitus dokumentus teikia ir pasirašo visi (duomenis suveda vienas iš jų, o galutinai užpildytą prašymą ar pranešimą pateikia visi asmenys pasirašydami kvalifikuotais elektroniniais parašais pagal IS „Infostatyba“ funkcionalumą), išskyrus teisės aktuose nustatytas išimtis ar kai statytojų (užsakovų) vardu veikia jų atstovas <...>“.

Reglamento 92 punkte patikslinama, kad „statytojas ar jo atstovas Statybos įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais visų statytojų vardu surašo deklaraciją, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas deklaracijos formoje (pagal Inspekcijos viršininko patvirtintus rekvizitus) nurodytus privalomus laukus (kai deklaraciją teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jo atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, o visi deklaraciją teikiantys statytojai ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 93 punkte

nurodytais priedais pateikia patvirtinti statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis dėl deklaracijos tvirtinimo <...>“.

Reglamento 93.7 papunktyje numatyta, kad „pateikiant tvirtinti deklaraciją IS „Infostatyba“, pateikiamas turinčio statytojo teisę asmens atstovavimą patvirtinantis notarinės formos įgaliojimas, Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytas juridinio asmens įgaliojimas arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantis dokumentas“.

Tokie patys reikalavimai keliami ir Reglamento 102.5 papunktyje, kai deklaraciją apie statybos užbaigimą neteikiama tvirtinti, bei 102².6 papunktyje, pildant ir teikiant pažymą apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiga parengti ir pasirašyti deklaraciją ar pažymą numatyta statytojui (užsakovui). Kai yra keli statytojai, dokumentus pasirašo jie visi, išskyrus atvejus, kai veikia jų atstovas. Jei veikiama per atstovą, pateikėju laikomas įgaliotas asmuo, veikiantis statytojo vardu, kuris privalo pateikti atstovavimą patvirtinantį dokumentą. IS „Infostatyba“ techniškai duomenis suveda vienas asmuo, tačiau teisinę atsakomybę už turinį prisiima pasirašantis subjektas. Statybos įstatymas ir poįstatyminiai aktai nenumato galimybės deklaracijas ar pažymas pasirašyti ir teikti statytojui kartu su atstovaujančiu asmeniu, nes tokia praktika sukurtų teisinį neapibrėžtumą, kas prisiima atsakomybę už pateiktų duomenų teisingumą.“

1.2. „Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog „prašymas ar skundas gali būti pateiktas asmeniškai arba per atstovą, tiesiogiai arba paštu, per kurjerį arba elektroniniais ryšiais. Atstovo teisė atstovauti turi būti įrodoma rašytiniu sutikimu“. Todėl manome, kad pagal Viešojo administravimo įstatymą, jei procese dalyvauja atstovas, jo įgaliojimai privalo būti pagrįsti rašytiniu dokumentu (notariniu įgaliojimu ir pan.). Vien faktas, kad šalia pasirašo ir statytojas (užsakovas), nepanaikina būtinybės pagrįsti atstovo dalyvavimo procese teisėtumą. Viešojo administravimo principai reikalauja skaidrumo: jei atstovas suveda duomenis ar pasirašo, jis tampa procedūros dalyviu, todėl jo statusas privalo būti teisiškai įformintas. Be įgaliojimo atstovo parašas neturi teisinės galios, o parašas be teisinio pagrindo gali tapti priežastimi pripažinti dokumentą neteisėtu.

Atkreiptinas dėmesys, kad Statybos įstatymo 28 straipsnio 8 dalies 3 punkte ir 39 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta nuostata, jog deklaracija ar pažyma negali būti surašoma ir tvirtinama, jei nepateikti visi privalomi dokumentai.“

1.3. „[...] vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 71 ir 42¹ dalimis bei 53 straipsnio 1 dalimi, deklaraciją apie statybos užbaigimą ir (ar) pažymą apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių parengia, pasirašo ir per IS „Infostatyba“ pateikia statytojas (užsakovas) arba jo atstovas Reglamento nustatyta tvarka. Nepritariame pozicijai, kad statytojui pasirašant kartu su atstovu įgaliojimas tampa neprivalomas.

Manome, kad IS „Infostatyba“ ir nekilnojamojo turto registravimo procesai turi būti vientisi. Jei Reglamentas aiškiai nurodo, kad atstovui, teikiančiam dokumentą, būtinas įgaliojimas, jokia „mišri“ pasirašymo forma negali šio reikalavimo panaikinti. Leidus pasirašyti be įgaliojimo, būtų sudarytos sąlygos piktnaudžiauti, t. y. tretieji asmenys, neturėdami teisinio pagrindo, galėtų manipuliuoti duomenimis prisidengdami statytojo parašu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teisinio pagrindo dokumentus pasirašyti kartu (tiek statytojui, tiek atstovui) nėra, o pasirinkus atstovavimo modelį – įgaliojimo pateikimas yra privalomas.“

2. 2026 m. kovo 26 d. Seimo kontrolierė gavo Inspekcijos 2026 m. kovo 26 d. raštą Nr. 2D-7006, kuriame pateikta ši informacija:

2.1. „[...] statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ (toliau – Reglamentas STR 1.05.01:2017) 92 punkte nurodyta, kad statytojas ar jo atstovas Statybos įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais visų statytojų vardu surašo deklaraciją apie statybos užbaigimą / paskirties keitimą (toliau – deklaracija), nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas deklaracijos formoje (pagal Inspekcijos viršininko patvirtintus rekvizitus) nurodytus privalomus laukus (kai deklaraciją teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jo atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, o visi deklaraciją teikiantys statytojai ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 93 punkte nurodytais priedais pateikia patvirtinti statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui (toliau – ekspertizės rangovas), su kuriuo sudaryta sutartis dėl deklaracijos tvirtinimo.

To paties Reglamento STR 1.05.01:2017 102¹ punkte nustatyta, kad statytojas ar jo atstovas Statybos įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais visų statytojų vardu surašo pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių (toliau – pažyma), nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas jos formoje nurodytus privalomus laukus (kai teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jų atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, visi teikiantys asmenys ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 102² punkte nurodytais priedais pateikia patvirtinti ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis dėl pažymos tvirtinimo.

Atkreipiame dėmesį, jog Statybos įstatymo 28 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio 3 dalyje nurodyta deklaracija IS „Infostatyba“ įregistruojama, kai ekspertizės rangovas IS „Infostatyba“ patvirtina deklaraciją. Šio straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad deklaracija arba pažyma negali būti surašoma ir statinio ekspertizės rangovas negali tvirtinti, jeigu:

- 1) asmuo neturi teisės būti šio statinio statytoju;
- 2) yra nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių arba konstatuota savavališka statyba;
- 3) deklaraciją tvirtinančiam subjektui nepateikti visi privalomi pateikti dokumentai;
- 4) pagrįstai įtariama, kad statybą leidžiantis dokumentas (toliau – SLD) išduotas neteisėtai (procedūrą sustabdžius, kreipiamasi į Inspekciją dėl SLD patikrinimo), arba Inspekcijos patikrinimo akte konstatuota, kad SLD išduotas neteisėtai;
- 5) teisme nagrinėjamas SLD teisėtumo klausimas;
- 6) Nekilnojamojo turto registre (toliau – NTR) arba IS „Infostatyba“ yra registruota juridinių faktų dėl SLD galiojimo sustabdymo arba draudimo vykdyti statybą.

Statybos užbaigimo procedūros vykdomos Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo Priežiūros įstatyme ir statybos techniniuose reglamentuose nustatyta tvarka (Statybos įstatymo 28 straipsnio 12 dalis).“

2.2. „[...] Reglamento STR 1.05.01:2017 92 ar 102¹ punktuose nustatyta, jog statytojas ar jo atstovas visų statytojų vardu deklaraciją ir / arba pažymą, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas deklaracijos arba pažymos formoje nurodytus privalomus laukus (kai deklaraciją teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jo atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, o visi deklaraciją arba pažymą teikiantys statytojai ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 93 ar 102² punktuose nurodytais priedais pateikia patvirtinti ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis dėl deklaracijos arba pažymos tvirtinimo.

Paaiškiname, jog statytojas kartu su atstovu gali pasirašyti deklaraciją ar pažymą. Pagrindinis pateikėjas bus asmuo, kurio duomenys IS „Infostatyba“ bus nurodyti skiltyje „Pateikėjas“.

2.3. „[...] jeigu dokumento skiltyje „duomenys apie pateikėją“ nurodomos statytojo atstovo duomenys, vadovaujantis Reglamento STR 1.05.01:2017 93.7 ar 102².6 punktuose nustatyta tvarka privaloma pateikti turinčio statytojo teisę asmens notarinės formos įgaliojimą Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytą juridinio asmens įgaliojimą arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantį dokumentą.

Paaiškiname, jog jeigu dokumento skiltyje „duomenys apie pateikėją“ nurodomos statytojo duomenys, įgaliojimo pateikti nereikia.“

2.4. „[...] Reglamento STR 1.05.01:2017 93.7 ar 102².6 punktuose nustatyta tvarka reikia pateikti turinčio statytojo teisę asmens notarinės formos įgaliojimą – Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytą juridinio asmens įgaliojimą arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantį dokumentą, jei deklaraciją arba pažymą teikia atstovas. Reglamentas STR 1.05.01:2017 nenumato aiškios pasirašymo tvarkos – dėl statytojo ir statytojo atstovo teikiant deklaraciją arba pažymą per IS „Infostatyba“.

Atkreipiame dėmesį, jog dokumentai IS „Infostatyba“ yra pildomi ir teikiami administracinėms paslaugoms gauti (t. y. dokumento registracijai sistemoje).“

CK 2.139 straipsnio 1 dalis numato, kad įgaliojimą, kurį fizinis asmuo duoda korespondencijai (konkrečiai – siunčiamiems pinigams ir pašto siuntiniams) gauti, taip pat darbo užmokesčiui ir kitoms su darbo santykiais susijusioms išmokoms, pensijoms, pašalpoms, stipendijoms ar viešosioms ir administracinėms paslaugoms gauti, gali patvirtinti organizacija, kurioje fizinis asmuo dirba ar mokosi, daugiabučių namų savininkų bendrijos, kurios name gyvena fizinis asmuo, pirmininkas, seniūnijos, kuriai priskirtoje teritorijoje gyvena fizinis asmuo, seniūnas, esančio tolimajame plaukiojime jūrų laivo kapitonas. Minėto straipsnio 2 dalis nustato, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įgaliojimo patvirtinti nereikia, jeigu jį informacinių technologijų priemonėmis sudarė fizinis asmuo ir davė jį įregistruodamas įgaliojimų registre.

„Atsižvelgiant į minėtą CK nuostatą, manytina, kad tais atvejais, kai dokumentą pasirašo pats statytojas ir statytojo atstovavimas pasireiškia tik dokumentų įkėlimu ir pateikimu IS „Infostatyba“ administracinei paslaugai gauti, gali būti sudaromas rašytinis įgaliojimas, kuris patvirtinamas CK 2.139 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų arba fizinio asmens informacinių technologijų priemonėmis sudaromas įgaliojimas, kuris įregistruojamas įgaliojimų registre (CK 2.138¹ straipsnis ir CK 2.139 straipsnio 2 dalis).

Inspekcijos nuomone, notarinės formos įgaliojimas būtų privalomas, jei statytojo atstovavimas pasireikštų paties teikiamo dokumento pasirašymu, t. y. statytojo atstovas pasirašytų patį teikiamą dokumentą (deklaraciją apie statybos užbaigimą ar pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių (CK 2.138 straipsnio 1 dalies 3 punktas), t. y., atliktų veiksmus, kuriems pagal CK 2.138 str. reikalingas notarinis įgaliojimas, kaip ir numatyta Reglamento STR 1.05.01:2017 nuostatose.“

2.5. „[...] klausimas dėl notarinio įgaliojimo privalomumo, kai deklaraciją apie statybos užbaigimą / paskirties keitimą užpildo ir teikia atstovas, o deklaraciją pasirašo ir pats statytojas, buvo svarstomas Inspekcijos probleminių klausimų aptarime.

Informuojame, jog Inspekcija įvertinusi VĮ „Registrų centro“ rašte išreikštą nuomonę ir atsižvelgdama į minėtas CK nuostatas, nusprendė nereikalauti notarinio įgaliojimo, kai deklaraciją apie statybos užbaigimą / paskirties keitimą arba pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių užpildo ir teikia atstovas, o deklaraciją ar pažymą pasirašo ir pats statytojas.“

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

Nacionalinės teisės aktai:

1. Civilinio kodekso:

2.138 straipsnio „Įgaliojimo patvirtinimas notarine tvarka“ 1 dalis: „1. Turi būti notaro patvirtinami šie įgaliojimai: 1) įgaliojimas sudaryti sandorius, kuriems būtina notarinė forma; 2) įgaliojimas fizinio asmens vardu atlikti veiksmus, susijusius su juridiniais asmenimis; 3) įgaliojimas, kurį fizinis asmuo duoda nekilnojamajam turtui valdyti, juo naudotis ar disponuoti.“

2.139 straipsnio „Supaprastintas įgaliojimo patvirtinimas“:

1 dalis: „Įgaliojimą, kurį fizinis asmuo duoda korespondencijai (konkrečiai – siunčiamiems pinigams ir pašto siuntiniams) gauti, taip pat darbo užmokesčiui ir kitoms su darbo santykiais susijusioms išmokoms, pensijoms, pašalpoms, stipendijoms ar viešosioms ir administracinėms paslaugoms gauti, gali patvirtinti organizacija, kurioje fizinis asmuo dirba ar mokosi, daugiabučių namų savininkų bendrijos, kurios name gyvena fizinis asmuo, pirmininkas, seniūnijos, kuriai priskirtoje teritorijoje gyvena fizinis asmuo, seniūnas, esančio tolimajame plaukiojime jūrų laivo kapitonas“;

2 dalis: „Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įgaliojimo patvirtinti nereikia, jeigu jį informacinių technologijų priemonėmis sudarė fizinis asmuo ir davė jį įregistruodamas įgaliojimų registre.“

2. Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio „Seimo kontrolierių tiriama skundai“ 1 dalis: „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

3. Statybos įstatymo:

28 straipsnio „Statybos užbaigimas“ 1 dalis: „Statyba laikoma užbaigta šiais atvejais: [...]; 2) atlikus visus statybos darbus, aplinkos ministro nustatyta tvarka surašius deklaraciją apie statybos užbaigimą (kai ji privaloma), statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui patvirtinus deklaraciją apie statybos užbaigimą ir ją įregistravus Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“. Deklaracija apie statybos užbaigimą patvirtinama tik tuo atveju, kai statytojas (užsakovas) pateikia Nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojo suderintą statinio kadastro duomenų bylą, taip pat atnaujintą žemės sklypo, kuriame pastatytas ar rekonstruotas statinys, kadastro duomenų bylą, suderintą aplinkos ministro nustatyta tvarka.“

39 straipsnio „Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas“ 1 dalis: „Nebaigtas statyti ar rekonstruoti ypatingasis ar neypatingasis statinys ir daiktinės teisės į jį, taip pat nebaigtas rekonstruoti į ypatingąjį ar neypatingąjį statinį nesudėtingasis statinys ir daiktinės teisės į jį ne vėliau kaip per 3 metus nuo pranešimo apie statybos pradžią turi būti įregistruoti Nekilnojamojo turto registre statytojo (užsakovo) Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ užpildytos pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintos statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovo arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovo, pagrindu [...].“

4. Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio „Teisėkūros principai“ 2 dalis: „Teisėkūroje vadovaujama šiais principais: [...]; 2) proporcingumo, reiškiančiu, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią naštą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti; 5) efektyvumo, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo

gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus; [...]; 6) aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas.“

5. *Aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“:*

6 *punktas*: „Kai statytojo (užsakovo) teises įgyvendina keli statytojai (užsakovai), savininkai, valdytojai, jie prašymus, pranešimus ir kitus dokumentus teikia ir pasirašo visi (duomenis suveda vienas iš jų, o galutinai užpildytą prašymą ar pranešimą pateikia visi asmenys pasirašydami kvalifikuotais elektroniniais parašais pagal IS „Infostatyba“ funkcionalumą), išskyrus teisės aktuose nustatytas išimtis ar kai statytojų (užsakovų) vardu veikia jų atstovas. [...]“;

92 *punktas*: „Statytojas ar jo atstovas Statybos įstatymo [8.3] 28 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais visų statytojų vardu surašo deklaraciją, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas deklaracijos formoje (pagal Inspekcijos viršininko patvirtintus rekvizitus) nurodytus privalomus laukus (kai deklaraciją teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jo atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, o visi deklaraciją teikiantys statytojai ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 93 punkte nurodytais priedais pateikia patvirtinti statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis dėl deklaracijos tvirtinimo. [...]“;

93 *punktas*: Pateikiant tvirtinti deklaraciją IS „Infostatyba“, pateikiami šie dokumentai ir duomenys: [...]; 93.7. turinčio statytojo teisę asmens atstovavimą patvirtinantis notarinės formos įgaliojimas, Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytas juridinio asmens įgaliojimas arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantis dokumentas – tuo atveju, jei deklaraciją pateikia atstovas;

102¹ *punktas*: „Statytojas ar jo atstovas Statybos įstatymo [8.3] 39 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais visų statytojų vardu surašo pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, nuotoliniu būdu per IS „Infostatyba“ užpildydamas jos formoje (Reglamento 13 priedas) nurodytus privalomus laukus (kai teikia keli statytojai, vienas iš jų (ar jų atstovas) užpildo duomenis IS „Infostatyba“, visi teikiantys asmenys ar jų atstovai ją pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais) ir su 102² punkte nurodytais priedais pateikia patvirtinti statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovui arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovui, su kuriuo sudaryta sutartis dėl pažymos tvirtinimo. [...]“;

102² *punktas*: „Užpildžius pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, kartu IS „Infostatyba“ pateikiami šie dokumentai: [...]; 102².6. turinčio statytojo teisę asmens notarinės formos įgaliojimas, Civilinio kodekso 2.140 straipsnyje nustatytas juridinio asmens įgaliojimas arba atstovavimą pagal įstatymą patvirtinantis dokumentas, jei pažymą apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių pateikia atstovas.“

TYRIMUI REIKŠMINGA TEISMŲ PRAKTIKA

Konstitucinio Teismo 2025 m. birželio 17 d. nutarime (Nr. KT31-A-N8/2025) konstatuota:

„[...] vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų yra konstitucinis proporcingumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, kad jos turi būti būtinos šiems tikslams pasiekti ir neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau, negu reikia jiems pasiekti (*inter alia* 2012 m. spalio 31 d., 2019 m. birželio 25 d., 2020 m. birželio 5 d. nutarimai). Reikalavimas asmens teisių ir laisvių įstatymu neriboti labiau, negu reikia teisėtiems ir visuomenei svarbiems tikslams pasiekti, *inter alia* suponuoja reikalavimą įstatymų leidėjui nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris sudarytų prielaidas pakankamai individualizuoti asmens teisių ir laisvių apribojimus: ribojantis asmens teises ir laisves įstatymo nustatytas teisinis reguliavimas turi būti toks, kad sudarytų prielaidas kiek įmanoma įvertinti individualią kiekvieno asmens situaciją ir, atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes, atitinkamai individualizuoti konkrečias tam asmeniui taikytinas ribojančias jo teises priemones (*inter alia* 2011 m. liepos 7 d., 2016 m. vasario 17 d., 2020 m. birželio 5 d. nutarimai).“